

Basının ve Kamuoyunun Dikkatine
11.02.2010

**GIDA İŞLETMELERİNDE MÜHENDİS YOKSA,
HALK SAĞLIĞI TEHDİT ALTINDADIR!..**

Toplumların yaşamlarında, halk sağlığının korunmasının ve gıda güvenliğinin önemi açıktır. Ülkemizde oldukça yetersiz olan gıda denetimleri sırasında ortaya çıkan görüntüler, kamuoyunun bu alandaki kaygılarını daha da artırıcı niteliktedir. **Türkiye'de kayıtlı yaklaşık 40 bin civarında gıda işletmesi bulunmaktadır. Diğer taraftan, gıda üreten - dağıtan - satan tüm noktalarla birlikte bu sayı 500 binin üzerine çıkmaktadır. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda gıda denetçisi konumunda çalışan 5 bin civarındaki kamu görevlisinin çalışmasıyla tüm bu noktaların denetlenmesinin fiilen mümkün olmadığı da bilinmektedir.**

Bu kapsamda onbeş yıldır sürdürülmekte olan (560 sayılı KHK, ardından 5179 sayılı Gıda Yasası kapsamında) sorumlu yöneticilik müessesesi, gıda işletmelerinin, işletmelerde çalışan teknik elemanların hizmetleriyle hijyen standartlarının yükseltilmesi ve gıda güvenliğinin sağlanması; böylelikle bir anlamda bu işletmelerin içeriden denetlenmesi hükmünü getirmiştir. Bakanlığın denetim gücünün yetersiz olduğu mevcut ortamda, bu işletmelerde çalışan gıda, ziraat ve kimya mühendisleri, karşılıklarına çıkarılan her türlü zorluğa karşın, halkın gıda güvenliğinin sağlanması için teknik hizmetlerini ortaya koymuşlar, yaşanan sorunların giderilmesi için etkin çaba göstermişlerdir. Bu yaklaşımdan atılacak geri adımın yaratacağı toplum sağlığı sorunları ürkütücü boyutta olacaktır.

Buna karşılık, halen TBMM'de görüşülmekte olan Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanun Tasarısı, sorumlu yöneticilik müessesini kaldırmakta, 30 beygir gücü ve 10 çalışanın altındaki büyüklükteki işyerlerini teknik eleman çalıştırma zorunluluğundan muaf kılmaktadır. Türkiye'deki 40 bin gıda işletmesinin yaklaşık % 80'inin 30 beygir gücü ve 10 çalışanın altında kapasiteye sahip oldukları ve gıda güvenliğine aykırı uygulamaların ağırlıkla bu işletmelerden kaynaklandığı değerlendirildiğinde; sözü edilen Tasarı'nın, gıda güvenliği ve halk sağlığı için ne denli tehlikeli sonuçlar yaratacağı kolayca öngörülebilir.

Bir Hükümet Tasarısı niteliğinde olan düzenleme, 30 beygir gücü ve 10 çalışanın altındaki büyüklükteki işyerlerini mikro işletme olarak saymakta ve adeta gıda güvenliği açısından risk yaratmadıkları kabulü ile bu işletmeleri kapsam dışında bırakmaktadır. Oysa gerçek, Tasarı'nın bu genel kabulünün tam tersinedir. Kapasite raporları incelendiğinde görülecektir ki, **örneğin günde bin kg dondurma üreten veya günde 4 bin adet ekmek çıkaran işletmeler, Tasarı'nın iddiasının aksine mikro işletmeler değildirler.** Bunlar, halk ve tüketici sağlığı açısından büyük riskler yaratabilecek ölçüde üretim gücüne sahiptirler. **Bu riskler, kısa vadede gıda zehirlenmesi olabileceği gibi, uzun vadede toksik ve kanserojen etkiler de olabilecektir.** Üstelik bilinmektedir ki, yalnızca işletme sahibinin bilgisine ve alışkanlıklarına terk edilmiş bu tip işletmelerin gıda üretimleri, kamunun denetim gücünün oldukça eksik ve yıpranmış olduğu günümüz koşullarında, her gün basına yansıyan bir başka gıda skandalının konusu durumundadırlar.

Üzülerek ifade ediyoruz ki, Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanun Tasarısı, yaklaşan seçim koşullarında popülist bir yaklaşımı ortaya koymakta, halk sağlığı yerine ticaret rantını tercih etmektedir. Kimi kesimler tarafından TBMM'de yürütülmekte olan lobi faaliyetleri, işletmelerin kapatılacağı ya da kayıt dışına taşacağı söylemleriyle, gıda güvenliğini hiçe sayan yaklaşımların boyut kazanmasına neden olmaktadır.

Bizler, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları olan Odalar olarak, bu konuda da kamu yararına bir tavrın geliştirilmesinin ısrarlı takipçileriyiz. Bu çerçevede içinde diyoruz ki; gıda güvenliğinin vazgeçilmezliği ilkesi çerçevesinde, doğru üretim yapma gayreti içinde olan esnafı da koruyan çözümler bulunmalı ve yaşama geçirilmelidir. Bu doğrultuda, gıda güvenliğini sağlama amaçlı mevcut düzenlemelerden geri adım atarak halk sağlığını riske etmek yerine; hem işletmelerin teknik ve hijyenik standartlarının yükseltildiği ve hem de personel çalıştırmanın küçük işletmeler üzerine bir

Basının ve Kamuayonun Dikkatine

yük oluşturmayacağı ara çözümler, sorunun halk, esnaf ve mühendis ortak yararına olacak biçimde çözümlenmesi için en doğru yol olarak görülmektedir.

Bu sonucun ortaya çıkması, tüm gıda işletmelerinin eksiksiz bir biçimde teknik eleman çalıştırma zorunluluğuna tabi tutulması, 20 BG ve beş kişiden daha az kapasiteye sahip işyerlerinde görev yapacak, işin nevine göre konusuyla ilgili lisans eğitimi almış personelin yetkilendirilmiş denetçi niteliğiyle kamu adına çalışması ve bir anlamda denetim yapması, hizmetinin karşılığı olan ücret ve sosyal güvenlik primlerinin ise tarım bütçesine konulacak ödenek ile karşılanması ile mümkündür.

Böylece küçük esnaf, işyerinde kamu finansmanı ile çalışacak ve niteliği madde kapsamında sayılmış olan personelin hizmet ve denetimine kendi işyerini açık tutmak ve bundan yarar sağlamak suretiyle, bir taraftan işyerinin standartlarını yükseltecek, diğer taraftan herhangi bir finansman yükü altına girmeyecektir.

Bu yöntemde, aynı zamanda, konu ile ilgili lisans eğitimi almış personel işyeri sahibinin çalışanı konumundan çıkarılmakta, böylelikle mevcut sistemin aksayan en önemli kısmı da yeniden ve uygun biçimde düzenlenmiş olmaktadır. Sözü edilen yöntemin tarım bütçesinde doğuracağı finansman yükünün, yıllık 100 milyon TL düzeyinde olacağı, tarafımızdan hesaplanmaktadır. Bu rakam, 5.5 milyar lira olan toplam tarım bütçesinin 50'de 1'inden daha azdır. Üstelik bilinmektedir ki, gıda güvenliğine bütçe ayırmayan toplumlar, çok daha fazlasını sağlık harcamalarına ayırmak zorunda kalmaktadırlar. Bunun da yanında, ilk üretim ve işleme süreçlerinde önleyici yaklaşım sergilenmediği sürece, son ürün kayıpları ve imhaları nedeniyle finansman yükünün ağırlaştığı da bilinmektedir.

Bu finansmanın sağlanması yanında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, meslek Odaları ve esnaf odalarının işbirliği içinde çalışması, gıda sektörünün gelişimine ve çağdaş standartlara kavuşmasına neden olacak, böylelikle gıda güvenliği de sağlanmış olacaktır. Ayrıca, alanında yüksek öğrenim görmüş gıda, kimya ve ziraat mühendislerinin, sahip oldukları bilgi ve deneyimi, gıda işletmelerinde değerlendirmelerine olanak tanınmış ve ülkenin en önemli sorunu olan istihdam alanında da olumlu bir adım atılmış olacaktır.

Bizler, meslek odaları ve sivil toplum örgütleri olarak, halk ve kamu yararına olan bu teklifin yaşama geçirilmesi için, TBMM'yi göreve davet ediyoruz. Bunu yapmak yerine mühendisi üretim süreçlerinden dışlayıp halk sağlığını hiçe sayan bir tutumun geliştirilmesi tercih edilirse, bilinmelidir ki, tüketici dernekleri ve meslek odaları olarak, karşılıklı çıkara dayalı bu temiz olmayan ilişki biçimini deşifre etmek için, üyelerimiz ile birlikte her türlü meşru mücadeleyi yürütmek kararlıyız.

Kamuoyuna saygı ile duyurulur.

Gıda Mühendisleri Odası

Petek ATAMAN
Başkan

Kimya Mühendisleri Odası

Mehmet BESLEME
Başkan

Ziraat Mühendisleri Odası

Gökhan GÜNAYDIN
Başkan

Tüketici Hakları Derneği

Turhan ÇAKAR
Başkan